

Monitavoitearvioinnin käytännöt ja työkalut ympäristövaikutusten arvioinnin laadun ja vaikuttavuuden parantamisessa

LIFE 11ENV/FI/905

VUOSIRAPORTTI
1.8.2013-31.7.2014

Improving environmental assessment
by adopting good practices and tools
of multi-criteria decision analysis

IMPERIA PYRKII PARANTAMAAN YVA-HANKKEIDEN LAATUA JA VAIKUTTAVUUTTA

Etsii, kehittää ja raportoi hyviä käytäntöjä ympäristövaikutusten arvioinnin eri vaiheiden tueksi

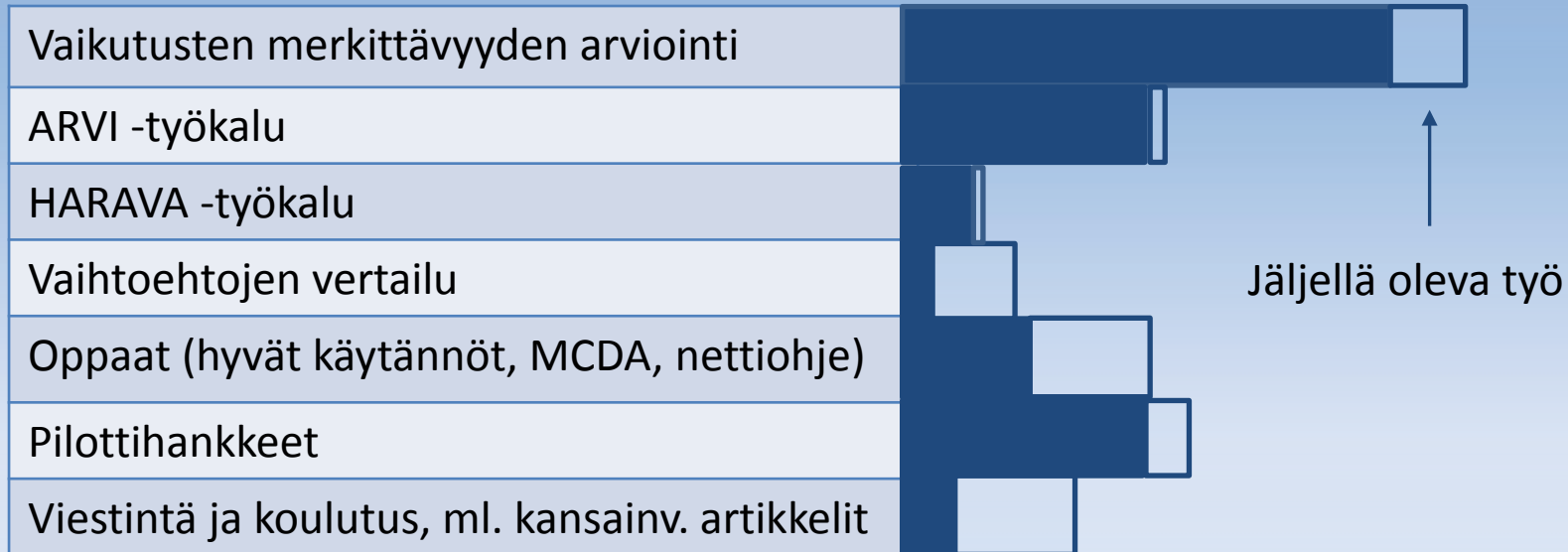
Kehittää järjestelmällisiä työkaluja vaikutusten merkittävyyden arviointiin, vaihtoehtojen vertailuun ja osallistumiseen

Perehdyttää alan toimijoita hyviin käytäntöihin ja uusiin työkaluihin

IMPERIA -hankkeen 31.7.2014 toteutuneet toimenpiteet ja sen jälkeen suunniteltu toiminta

Resurssien käyttö ja työn eteneminen hankkeen keskeisimpien tuotosten osalta 31.7.2014

VAIKUTUSTEN MERKITTÄVYYDEN ARVIOINTI

- Vaikutusten merkittävyyden arviointia selvitettiin sekä kansallisista että kansainvälisistä YVA-dokumenteista
- Vaikutuksiin liittyvän tiedon avulla kehitettiin arviointikehikko, jossa vaikutuksen merkittävyyttä arvioidaan sen suuruuden ja kohteen herkkyiden kautta
- Vaikutusten arviointiin tarkoitettua hanketyyppikohtaisen luokittelun ensimmäinen versio valmistui kesäkuussa 2014
- Eri hanketyypeissä esiintyvien vaikutusten luokittelua kehitetään edelleen aikaisemman työn pohjalta

ARVI -TYÖKALU

- Ensimmäinen testiversio ARVI -työkalusta julkaistiin 30.9.2013
- Työkalua sovellettiin Piiparinmäen-Lammaslamminkankaan YVAssa (1. pilottihanke)
- ARVIa esiteltiin kansallisilla YVA-päivillä 19.3.2014
- Useat konsultit ja muut alan asiantuntijat ovat toimineet ARVIN testikäyttäjinä
- ARVIsta tehdään englanninkielinen versio, jota käytetään Balticconnector –maakaasuputki-hankkeen YVAssa (IMPERIAN 5. minipilotti)
- ARVI-työkalun kehittäminen jatkuu koekäyttäjiltä ja pilottihankkeista saatujen kokemusten pohjalta. Painopisteet ovat työkalun käytettävyyden parantaminen ja vaihtoehtojen vertailuun liittyvien toimintojen kehittäminen.

HARAVA -TYÖKALU

- IMPERIA on toiminut pilottina valtionhallinnon HARAVA –hankkeessa www.eharava.fi, jonka tavoitteena on mm. kerätä kansalaisilta suunnittelun kannalta arvokasta paikallistietoa
- IMPERIA on tuottanut HARAVAan eri hanketyypeille soveltuvia kyselylomakkeita
- HARAVAA hyödynnettiin Piiparinmäen-Lammaslamminkankaan YVassa (IMPERIAN 1. pilottihanke)
- HARAVAN hyödyntämistä YVA-hankkeissa selvittävä pro gradu –työ valmistui 27.2.2014
- IMPERIAssa kehitetään edelleen HARAVAN käyttöön pohjautuvaa kansalaisten osallistumista erilaisissa hankkeissa. Tavoitteena on selkeä ja läpinäkyvä tapa kerätä ja koota tietoa hankkeiden suunnittelun tueksi alueen asukkaiden ja muiden sidosryhmien näkemykset huomioiden. HARAVA-kyselyiden kehittämisessä kiinnitetään erityistä huomiota vastauksia vinouttavien tekijöiden minimoimiseen

VAIHTOEHTOJEN VERTAILU

- ARVI-työkaluun on suunniteltu toimintoja, joilla voidaan helpottaa vaihtoehtojen vertailua
- Vaihtoehtojen vertailun nykykäytäntöjä selvitetään kirjallisuuden avulla ja saatua tietoa sovelletaan ARVI-työkalun kehitystyössä

PILOTTIHANKKEET

VARSINAISET PILOTIT	IMPERIAN osuus hankkeessa	Tulevat tehtävät
Piiparinmäen-Lammaslamminkankaan tuulivoimapuisto (YVA)	IMPERIA osallistui arviointiohjelman ja -selostuksen laadintaan testaten kehittämiään toimintatapoja ja työkaluja	Pilottihankkeesta ja siinä käytetyistä menetelmistä tehdään loppuraportti ja evaluointi IMPERIALLE
Vihdin jätevesihuollon vaihtoehdot (YVA)	IMPERIA osallistui arviointiohjelman ja -selostuksen laadintaan antaen prosessitukea vaihtoehtojen vaikutusten arviointiin sekä työkalun vaikutusten merkittävyyden arviointiin	Pilottihankkeesta tehdään raportti ja evaluointi IMPERIALLE
Lapuanjoen tulvasuojelun suunnittelu (SOVA)	IMPERIA osallistui ympäristöselostuksen laadintaan soveltaen monitavoitearviointilähestymistapaa	Pilottihankkeesta tehdään raportti ja evaluointi IMPERIALLE
MINIPILOTIT	IMPERIAN osuus hankkeessa	Tulevat tehtävät
Etelä-Pohjanmaan turvetuotannon vesistövaikutusriskin arviointi	IMPERIA osallistui arviointiraportin laadintaan soveltaen monitavoitearviointi -lähestymistapaa	Pilottihankkeesta tehdään evaluointi IMPERIALLE
Oulun kaupungin vedenhankinnan varmistaminen	IMPERIA osallistui arviointiraportin laadintaan monitavoitearviointi -lähestymistapaa	Pilottihankkeesta tehdään evaluointi IMPERIALLE
Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelma 2014-2017 (SOVA)	IMPERIA osallistui SOVAN laadintaan monitavoitearviointi -lähestymistapaa	Pilottihankkeesta tehdään evaluointi IMPERIALLE
Lappeenrannan jätevesien käsittely (YVA)	IMPERIA toteutti hankkeessa HARAVA -kyselyn ja raportoi kokemuksista	Pilottihankkeesta tehdään evaluointi IMPERIALLE
Balticconnector (YVA)		Osallistuminen vaikutusten merkittävyyden arviointiin ja selostuksen laatimiseen sekä pilottihankkeen evaluointi IMPERIALLE

OPPAAT

- Hyviä YVA –käytäntöjä on kerätty kirjallisuudesta ja suoraan toimijoilta mm. IMPERIAN seminaarissa 13.5.2014
- Monitavoitearvioinnin menetelmien soveltamista YVAssa on selvitetty kirjallisuuden avulla sekä MCDAn ja kustannus-hyötyanalyysin yhteiskäyttömahdollisuuksia valottavan pro gradu -työn avulla
- Kerättyjen aineistojen pohjalta laaditaan oppaat: Aineksia hyvään YVAan, Vaikutusten merkittävyyden arviointi, Vaihtoehtojen vertailu sekä Strukturoitu ja vuorovaikutteinen YVA-prosessi
- Oppaiden materiaaleista koostetaan myös internetissä saatavissa oleva versio

VIESTINTÄ JA KOULUTUS

- Hankkeessa toimivat henkilöt ovat esitelleet hanketta erilaisissa tilaisuuksissa, kuten kansallisilla YVA-päivillä ja kansainvälisessä YVA-konferenssissa (IAIA14, Chile)
- Hanke ja sen pilottihankkeet ovat olleet esillä alueellisissa medioissa ja mm. IMPAKTI-lehdessä
- Hanke on järjestänyt seminaareja ja koulutus-tilaisuuksia, joissa hankkeen tuotoksia ja niiden soveltamista on esitelty alan toimijoille
- IMPERIAN nettisivuja päivitetään edelleen säännöllisesti ja panostetaan erityisesti englanninkielisiin sivuihin
- Hankkeen ja sen tuotosten esittelyä jatketaan eri tilaisuuksissa, esim. konsulttitoimistot voivat sopia tällaisesta hankkeen edustajien kanssa

Koordinaattori

Suomen ympäristökeskus

Johtava asiantuntija Mika Marttunen
mika.marttunen@ymparisto.fi

Partnerit

Oulun yliopisto/ Thule-instituutti

Yliopistotutkija Timo P. Karjalainen
timo.p.karjalainen@oulu.fi

Jyväskylän yliopisto

Yliopistonopettaja Elisa Vallius
elisa.vallius@juu.fi

Ramboll Finland Oy

Johtava asiantuntija Joonas Hokkanen
joonas.hokkanen@ramboll.fi

SITO Oy

Toimialajohtaja Sakari Grönlund
sakari.gronlund@sito.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment